

ÜLDINFO

Tunni teema:	#036 Kuidas meie saame klassis kiusamist vähendada?			
Külalisõpetaja:	Triin Toomesaar, Kiusamisvaba Kooli tegevjuht			
Õpilased:	1.-3. klass			
Tunni õpieesmärk:	Õpilased teavad 2-3 oskust, millega nad saavad koos klassis kiusamist vähendada.			
45 minutise tunni ülesehitus:	5 min häälestus tunniks	15 min otseülekanne külalisõpetajaga	20 min õpetaja poolt juhendatud õpilaste tegevus	5 min õpitu kinnistamine
Tunni ettevalmistus õpetajatele:	Arvuti, internetiühendus, kõlarid, projektor. Õpetajal on võimalus kasutada tahvliit, õpilastel vihikut. Kui õpetaja soovib kasutada grupitöö ülesannet, siis on vaja A4 paberit.			
Seos riikliku õppekavaga:	Võtmesõnad: enesejuhtimine, kiusamine, koolikiusamine, kultuuri- ja väärtuspädevus, suhtluspädevus			
Tunni teema taust:	Igaüks saab kaasa aidata, et koolikiusamist oleks vähem ja kõigil oleks turvaline ja hea koolis käia. Selleks õpime külalistunnis, mis on kiusamine ja mis ei ole ning kuidas kiusamisele vastu astuda.			

VÕIMALIK TUNNIKAVA I kooliaste*

Ettevalmistus enne tundi	Palun avage arvuti, projektor ja e-külalistunni Youtube'i link: https://www.youtube.com/watch?v=A4cOfAnHANI Logige võimalusel sisse Youtube'i keskkonda, et saaksite anda märku oma klassi liitumisest tunniga ja edastada õpilaste küsimusi. Kontrollige kõlareid, et heli oleks kosta kogu klassiruumis.
Häälestus 5 min	<p>Palun selgitage tunni eesmärki ja vajadusel kirjutage eesmärk tahvliile. Selgitage õpilastele, mis tunnis toimuma hakkab ning miks võiksime koolikiusamisest ja sellele vastu astumisest.</p> <p>ARUTELU: „Kiusamine või mitte?“ Õpetaja loeb õpilastele ette esmalt esimese loo ja seejärel teise. Kummagi lõigu kuulamise järel kutsub õpetaja õpilasi arutlema, kas tegu on kiusamisega või mitte. Õpilaste arvamuse küsimiseks ja täpsustamiseks võib arutelu suunata: „Mis teeb sellest olukorrast kiusamise?“, „Miks see olukord ei ole kiusamine – mis on puudu?“ „Mis peaks juhtuma, et me võiksime öelda, et see oli kiusamine?“ jne.</p> <p>NB! Kui klassis õpib samade nimedega lapsi, on soovitatav nimed enne lugude ette lugemist ära muuta.</p> <p>(1) Martin ja Meelis käivad ühes klassis ja nad on varasemalt olnud ka pinginaabrid. Kehalise kasvatus tunnis mängitakse parasjagu jalgpalli ning palli taga ajamise käigus lükkab Meelis Martini endast eemale nii, et Martin kukub peaga vastu radiaatorit. Martini pea läheb katki, verd tuleb päris palju ning õpetaja peab tunni selleks päevaks lõpetama, et saaks Martini peahaava tohterdada. Meelis saab õpetaja käest päris kõvasti riielda, kuna tegu ei olnud sportlikult sobiva käitumisega. Kiusamine või mitte?</p> <p>(2) Martini ja Meelise klassikaaslased aga kuulsid mängu ajal, kuidas Martin Meelisele inetuid asju sosistas ja ütles. Näiteks kommenteeris Martin Meelise natuke katkiseid tossusid ning pani talle uusi hüüdnimesid. Oli näha, et Meelisele see ei meeldinud. Klassikaaslased teavad ka seda, et Martin peitis eelmisel nädalal kehalise kasvatus tunni eel ära Meelise spordijalanõud, nii et Meelis pidi tunnis olema sokkides. Ka on klassis 2 tüdrukut – Liisa ja Evelin – kes koos Martiniga Meelise üle</p>

	<p>nalja heidavad, räägivad Meelisest teistele halbu jutte ning ajavad Meelise alati minema, kui näevad, et keegi klassis Meelisega liiga palju suhtleb. Kahjuks klassis ei ole keegi Meelisele siiani appi julgenud minna. Kiusamine või mitte?</p> <p>Õpetaja kirjutab tahvlile kiusamise 4 tunnust, mis eristavad seda muudest tülidest ja kaklustest või arusaamatustest. Kiusamine on see, kui kellelegi tehakse (a) korduvalt ja (b) tahtlikult (c) liiga nii, et kiusatud lapsel on end (d) raske selles olukorras kaitsta.</p> <p>VIDEO VAATAMISE ÜLESANNE: Õpilastele võib anda ülesande otseülekande vaatamise ajal mõelda, millised küsimused neil tekivad.</p>
<p>Otseülekande vaatamine 15 min</p>	<p>Kui õpilastel tekib küsimusi külalisõpetajalt teema kohta, siis õpetaja edastab küsimused Youtube'i vestlusaknasse, soovitavalt alljärgneval kujul, et külalisõpetaja saaks vastates õpilase poole pöörduda: <i>Aliine 3. klass, Kurtna Kool: Miks on olemas kiusajad?</i></p> <p>Otseülekande lõpus vastab külalisõpetaja 2-3 õpilaste esitatud küsimustele.</p> <p>Palun hoiatage oma õpilasi, et võib juhtuda, et kõigile küsimustele ei jõua otseülekandes vastata. Mida varem jõuate küsimused saata, seda suurema tõenäosusega jõuame vastata. Külalisõpetaja vastab vastamata jäänud küsimustele Facebooki postituse kaudu 100 e-külalistunni grupis.</p>
<p>Õpetaja poolt juhendatud õpilaste tegevus 20 min</p>	<p>VIDEO VAATAMISE KOKKUVÕTE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mida tähendab koolikiusamine? • Mida uut sa said teada koolikiusamise kohta? Õpetajale märksõnu külalisõpetaja videost: <ul style="list-style-type: none"> ○ mõtleme, mis tunne meil endal oleks ○ vaatame, milline on kaaslaste kehakeel, tema näoilme, kuulame tema hääletooni ○ kõrvalseisjal on võimalus aidata ○ saame üksteise enesetunnet parandada <p>GRUPITÖÖ “Mida ma saan teha selleks, et igaüks end klassis hästi tunneks?” Õpetajale ülesande sissejuhatuseks: Turvalises, sõbralikus keskkonnas on halbu tundeid vähem ning häid tundeid rohkem. Sõbralikus grupis (1) keskendume kõik ühiste eesmärkide saavutamisele (nt koolis usinalt õppimisele, ühiste ürituste korraldamisele: klassiõhtu, ekskursioon, mängud; klassivahelistel võistlustel edukalt osalemisele), (2) näitame üles austust kõigi grupiliikmete vastu; (3) arvestame kõigiga ning (4) võtame omaks selle, et inimesed ongi kõik erinevad. Igaüks saab mõjutada seda, kui hea meil koolis, klassis, grupis on.</p> <p>Õpetaja moodustab õpilastest grupid ja õpilased kirjutavad ajurünnaku korras paberile iga liikme kohta vähemalt 1 tegevuse, põhimõtte, mida tema saab ja oskab arvesse võtta, et igaüks end klassis hästi tunneks. Näiteks kuidas jälgida, et kõigil oleks hea; keda saab appi kutsuda mureolukorda lahendama; kuidas kutsuda üksi jäänud kaaslast endaga koos mängima; kuidas teha grupitööd nii, et keegi ei jääks kõrvale jne.</p> <p>Soovitusi ja ettepanekuid võiks jagada ka klassiga koos ning mingid ühised kokkulepped panna kirja ka tahvlile ja/või suurel paberil ka klassi seinale meeldetuletuseks.</p>

Õpitu kinnistamine 5 min	Õpetaja palub õpilastel pisteliselt või soovijatel välja tuua mõne eriti olulise uue oskuse, mida õpilane soovib anda, et klassis oleks sõbralik õhkkond, ja et koolikiusamist oleks vähem.
<i>Soovi korral tagasiside õpilastelt</i>	<p><i>Soovi korral: laske tunni lõpus õpilastel anda pöidla- või käemärkide abil tagasisidet (näiteks 3 käemärki: käsi all – ei meeldinud, käsi õla kõrgusel – meeldis keskmiselt, käsi üleval – meeldis väga) järgmiste punktide kohta:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tunni teema: ei olnud huvitav/keskmiselt huvitav/väga huvitav</i> • <i>Külalisõpetaja vlog: ei meeldinud/meeldis keskmiselt/väga meeldis</i> • <i>Tunni tegevused: ei osalenud/osalesin mõnes tegevuses/osalesin kõiges</i>
<i>Lisamaterjal</i>	<p><i>Lastevanematega võib jagada KiVa ehk Kiusamisvaba Kooli miniõpikut lapsevanematele, kust leiab infot kiusamisega toimetulekuks:</i> http://www.kivaprogram.net/ee_lapsevanematele/mobile/index.html</p> <p><i>2017. aasta sügisel ootab KiVa programm liitumissettevalmistusse umbes 20 kooli, kes saavad programmitegevustega alustada 2018/2019. õppeaastal. Kui sinu kool on huvitatud KiVa perekonda astumast, kirjuta sellest info@kiusamisvaba.ee http://www.kivaprogram.net/estonia/kiva-koolid</i></p> <p><i>KiVa jooksvate uudistega saad kursis olla siin: https://www.facebook.com/kiusamisvabakool/</i></p>

* Tunnikava on loodud selleks, et pakkuda õpetajatele välja erinevaid variante õpilaste aktiivseks kaasamiseks tunni teemasse. Tunnikavas on meetodite osas tihti välja pakutud valikuvariante ja õpetaja teeb ise otsuse, millist meetodit kasutada. Tunnikava ei pea tingimata kasutama.